

Шунь Оксана
головний бухгалтер, аспірант
Луцький національний технічний університет
м. Луцьк

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА МОДЕЛЬ ПОБУДОВИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Вищий навчальний заклад (ВНЗ) – складний багатофункціональний об'єкт для управління. У його укрупненій моделі доцільно виділяти наступні основні об'єкти управління та внутрішнього обліку:

- ресурси ВНЗ, які забезпечують доцільну та ефективну працю співробітників в процесі діяльності;
- об'єкт впливу – потенційні клієнти (абітурієнти та їх батьки, випускники, населення);
- організаційні та управлінські процеси, що становлять в сукупності освітню, наукову, виробничу та іншу діяльність ВНЗ;
- організаційне середовище – структурні одиниці, що дозволяють локалізувати доходи і витрати за місцями їх виникнення або центрами відповідальності;
- результати діяльності ВНЗ, акумульовані в цілому та за видами освітніх послуг.

Всі перелічені групи об'єктів обліку взаємопов'язані і знаходять своє відображення в єдиному обліковому процесі. Окрема група об'єктів управлінського обліку – це локальний об'єкт управління та обліку.

У кожному ВНЗ відповідно до специфіки діяльності може бути обрана своя система групування об'єктів управлінського обліку, але в будь-якому випадку вона повинна відповідати основним цілям управління. В якості об'єктів управлінського обліку у ВНЗ також можуть бути виділені проект, програма, кошторис та інші.

Модель організації управлінського обліку і аналізу в самому загальному вигляді включає три складові:

- 1) методологічну – визначає, «що» (тобто якими об'єктами) і «як» (тобто на підставі яких принципів) передбачається управляти;
- 2) організаційну – визначає, «хто» буде управляти, тобто формує перелік суб'єктів управління і визначає їх роль у системі управлінського обліку;
- 3) технологічну – покликана відповісти на питання, які технічні засоби необхідні для функціонування системи управлінського обліку [1, с.145].

На практиці розглянуті складові не завжди існують у чистому вигляді, і рішення в ході реорганізації управлінського обліку різних питань повинно забезпечити їх поєднання.

Структурно-логічна модель побудови управлінського обліку базується на системі чинників, які представлені наступним чином:

- 1) наявність елементів стратегічного управління, про що свідчить наявність місії, стратегічних пріоритетів, цілей і показників досягнення цілей;

орієнтація системи управління на результат, наявність системи управління якістю, клієнтоорієнтованість вузу, які формують потреби навчального закладу в створенні інформаційного поля про зовнішнє і внутрішнє середовище ВНЗ і побудові системи управлінського обліку для прийняття ефективних управлінських рішень;

2) організаційна структура ВНЗ (лінійно-функціональна, дивізійна, проектна, матрична), від якої залежать фінансова структура установи та структура управлінського обліку;

3) наявність і характеристика систем інформаційного забезпечення для цілей управління (наприклад, достатню кількість комп'ютерної техніки, наявність програмного забезпечення, що дозволяє створювати бази даних і управляти інтегрованою базою даних);

4) рівень диверсифікації діяльності та джерел фінансування навчального закладу, що вимагає роздільного ведення обліку, отримання інформації про результати різних видів діяльності.

Найбільш вагомими заходами формування структурно-логічної моделі управлінського обліку у ВНЗ можна назвати:

- розробку «облікової політики» управлінського обліку (виділення об'єктів обліку; складання переліку господарських операцій, критеріїв їх визнання та оцінки; розробку та затвердження регламенту обліку кожної операції);

- формування системи обліково-аналітичних показників для управління ВНЗ;

- перехід до фінансової структури ВНЗ і виділення центрів фінансового обліку (відповідальності);

- постановку системи бюджетування у ВНЗ, формування механізму взаємодії фінансового та управлінського обліку;

- виділення об'єктів калькулювання, вибір методу обліку та управління витратами;

- розробку процедур моніторингу, аналізу та контролю за досягненням результатів діяльності ВНЗ, а також прийняття рішень на основі інформації управлінського обліку;

- розробку базових форм управлінської звітності;

- розробку концепції і вибір програми для автоматизації управлінського обліку, регламентацію дій всіх служб в рамках системи управлінського обліку та аналізу.

Список використаних джерел

1. Мальцева Г.И. Трансформация финансового механизма и системы управленческого учета вуза в условиях бюджетных реформ : диссертация ... доктора экономических наук : 08.00.10, 08.00.12 / Мальцева Галина Ивановна; [Место защиты: Том. гос. ун-т]. – Томск, 2007. – 365 с.

